

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 cor.
pe 1/4 an 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Duminecă pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un sir garmond: prima dată 16
bani; a doua oară 12 bani; a treia
oară 8 b. de fiecare publicare.

Atât abonamentele, cât și inserți-
unile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat
Scrierile adresate nu se primesc

Constatări însemnate.

Va fi poate prea târziu, dar odată vor trebui să recunoască și concetățenii nostri maghiari ce politică rea au făcut bărbații lor de stat a căror devisă a fost *maghiarizarea mai presus de toate!* Pentru-că până ce fruntașii maghiari s'au preocupat numai de această politică și toate forțele neamului unguresc, precum și resursele statului au fost închinare numai politice de a maghiariza, *celelalte terene au fost neglijate* așa fel, în cât este peste puțină să nu se răsună toate păcatele nesocotitelor șoviniste.

Astfel, angajate fiind toate forțele în serviciul politice de maghiarizare, s'a neglijat în primul rind *igiiena publică*. Cu prilejul serbărilor millenare, de pildă, s'a decretat înființarea a 100 școli de stat, cele mai multe cu menirea mărturisită de a maghiariza naționalitățile. Nu s'a gândit însă nimeni să se întrebe: oare cum stă țeara, și chiar neamul maghiar, în privința *salubrității publice*? N'ar fi oare mai urgent, mai folositor pentru pătrunzătorii și curioșii maghiari, ca în loc de școli de stat să se înființeze spitale, mai ales de copii, căci pentru a avea învățătorii de stat pe cine învăța ungurește, trebuie . . . copii. Ori, este constatat, că mortalitatea între copiii Țării Ungurești este — îngrozitoare. Nici în statele balcanice statistica nu ne prezintă tablou mai înfiorător. Tot așa: nu s'a întrebat nimeni oare care poate fi cauza scăderii nașterilor și ce ar trebui să se facă pentru ca scăderea asta absolut *nenormală* să fie stavilită, cel puțin atâta.

Și cine era să-și frământa mintea cu studiarea chestiei emigrărilor?

S'a și ajuns astfel în scurta vreme, că șovinistii cei mai exaltați, cei cari mai tare erau apucați de ideea »imperialismului maghiar« vin și constată lucruri triste; *Ungurii dau îndărăt în ceea-ce privește sporul!* Tot așa: *regresează și în ceea-ce privește averea.*

Nu altul de cât Beksics, cel mai celebru șovinist, constată asta. Ș'anume în «Buda-pesti Hirlap» (Nr. 132), organul care până mai ieri alaltăieri nu voia să știe de altă chestie de cât *imperialismul maghiar* ce trebuia să se spriginească pe brațele a 20 milioane maghiari . . .

«Cine ar crede — zice Beksics — dacă nu ni-ar spune-o cifrele statistice neîndurătoare, că în comitatele Somogy, Békés, Csik și Háromszék în ultimul deceniu, deși minimal, dar raportul numeric al Maghiarilor a scăzut.

«Fără îndoială că primejdie gravă e la mijloc, când în cele mai neaoșe patru comitate ungurești populația a scăzut. E ceva grav când până și Sașii cei mai puțin spornici

dintre populația Ardealului au putut să dea înainte nu numai în comitatul Sibiului, ci chiar în comitatele Trei-Scaune, Csik și Murș-Turda copleșite strașnic de Valahii. E grav, când *Slovăcimea e capabilă să dea înainte* în nouă comitate, ș'anume nu numai în Bars, Esztergom, Nyitra, Pojony și Szepes, ci tot-odată și în Fehér, Békés, Arad și Csanád. Primejdie mare, amenințătoare este când *Valahimea câștigă teren* nu numai în Bistrița Năsăud, Făgăraș, Târnava-Mare și Turda-Arieș, dar asediază cu succes și una dintre cetățile tari ale maghiarismului: comitatul Trei-Scaune. Ear în Târnava-mică a reușit, în deceniul trecut, să ajungă la majoritate absolută.

Beksics vorbește pe baza statisticei dela 1900.

Cunoaștem și noi aceste date și dacă ne oprim asupra constatărilor relevate de Beksics, o facem numai pentru a sprigini afirmația dela începutul articolului: că încep să vadă mai clar și unii dintre bărbații politici maghiari.

Se înțelege: e altă chestie dacă după aceste constatări ei vor și ști să tragă concluzia, dacă vor mai slăbi-o cu tendințele de a ne maghiariza pe noi, cei cari ne întărim, și își vor da silința să afle modalitatea cum să oprească destrămarea propriului lor neam.

Cât este de mare această destrămare și cât este de urgent ca Ungurii să-i dea atenție deosebită, va forma obiectul unui alt articol.

Programul de acțiune al delegațiilor. Mercuri după serbătorile Rusaliilor catolice, subcomisiunea afacerilor de războiu a delegațiunii maghiare va continua cu desbaterea asupra proiectului pentru budgetul de războiu. Tot atunci la 11 ore a. m. va ține ședința și subcomisiunea afacerilor externe pentru a verifica raportul referentului. Mâne-zi Joi, la 26 Maiu subcomisiunea afacerilor marinei va desbate asupra proiectului pentru budgetul marinei. Tot în ziua asta d. a. la 4 ore va ține ședința și comisiunea pentru socotelile finale.

Mercuri la 25 Maiu d. a. va ține ședința comisiunea de budget a delegațiunii austriace. La ședința asta se va prezenta și ministrul de finanțe austriac Dr. Böhm-Bawrek pentru a da deslușirile necesare cerute de delegații partidului național-german. Mâne-zi Joi, delegațiunea autriacă va ține ședință generală, în care se va discuta asupra budgetului afacerilor externe. Delegațiunea maghiară probabil Vineri va ține ședință generală.

Ședința comisiunii cuotei. Din Viena se anunță telegrafic, că comisiunea mixtă pentru stabilirea cuotei va ține ședință scurtă după închiderea sesiunet delegațiilor, probabil în a doua săptămână a lunii lunie în Viena.

Revisuirea instrucțiunii populare. Ministrul instrucțiunii publice Dr. Berzeviczy a terminat deja proiectul pentru revisuirea învățământului popular, care a fost publicat. Acest proiect va fi prezentat la 27 Maiu unei anchete.

Alegerea dela Segedin. Mișcarea pentru alegerea de deputat dietal în cercul I. al Segedinului aruncă deja mari valuri. Candidatul br. Bánffy Dezső, șeful noului partid „Uj párt” eră a ținut vorbirea de program naintea statuei lui Kossuth Lajos de pe piața Klauzál. Caporalul de panduri de odinioară a fost primit cu mare alai, ear seara i-s'a aranjat un conduct de torțe.

Cum este știut la Segedin au pus candidați și socialiștii, pe Grossman Miksa. Conducătorii partidului socialist-jidovesc din Segedin a rugat prin scrisoare pe Bánffy și Ronay, candidatul partidului jidovesc, să se prezente la libertate a cuvântului. Tot-odată decetară în epistolă, ca la eas, că nu vin la adunare, această faptă a lor vor considera-o de lașitate.

Serisoarea

M. S. Regelui Carol

adresată d-lui Dimitrie A. Sturdza, Președintele Consiliului de Miniștri.

Scumpul Meu președinte al Consiliului,

In frumoasa călătorie ce am făcut pe Dunăre, dela Virciorova la Sulina, împreună cu Regina, cu Principele și Principesa României și cu copiii Lor Carol și Elisabeta, Mi-s'a dat o nouă și mișcătoare dovadă cât de adânc este înrădăcinată în inima iubitelui Meu popor dragostea cu care suntem înconjorați.

Am simțit o vie emoțiune revăzând locurile istorice din războiul neatârnat, unde viteaza Mea armată și-a întemeiat jaima și cu bucurie M'am putut convinge cât s'au întipărit în mintea și sufletul tinereilor generații datele mărețe cari au înălțat Regatul. La Calafat, Corabia, Silișoara, Turnu-Măgurele și la Oltenița s'a reamintit, cu cuvinte pline de căldură, această epocă în vece neuitată. La Smârdan și Vidin, ca și la Rahova și Nicopol, de unde Mi s'au trimis semne de amintire recunoscătoare, gândirea Mea s'a îndreptat către vitejii cari au înscris aceste nume în istoria Patriei.

Asemenea Mi-s'a umplut inima de bucurie când, ajuns la hotarul Dobrojei, am fost salutat pe ambele țărmuri ale Dunărei de credinciosul Nostru popor. Această primire călduroasă a Dobrogenilor, cari au

alergat din satele și orașele cele mai depărtate, va rămânea neuitată.

Un simțământ de mulțumire sufletească M'a pătruns constatând desvoltarea porturilor noastre și progresele vădite ale celor două orașe surori Brăila și Galați, cari Ne-au întâmpinat cu un avânt așa de mișcător.

Aceste progrese se datoresc marelui reșel de căi ferate care, îndrumând cu înlesnire produsele muncii naționale spre Dunăre, a înzecit însemnătatea economică a acestui puternic fluviu și a dat porturilor noastre maritime fireasca lor menire întru propășirea țării.

Indeplinesc o datorie scumpă sufletului Meu, rugându-vă a arăta tuturor viuele Noastre mulțumiri pentru strălucita primire făcută Mie, Reginei și Membrilor Familiei Mele în toate orașele, satele și cătunele străbătute, ale căror ovațiuni nesfârșite Ne-au însoțit din Munții Mehedinților până la Marea Neagră.

Amintirea acestei călătorii va rămânea neștearsă în inimile tinere ale urmașilor Mei, chemați a conduce odată destinele scumpei Noastre Români; iar Eu pot fi mândru de un popor care mă înconjoară cu atâta dragoste și Mi dă dovezi de atâta credință, la care răspund cu aceeași căldură de inimă, prin urările cele mai ferbinți pentru ca Dumnezeu să nu înceteze a revărsa asupra lui bine-cuvântările sale.

Primește Scumpul Meu Președinte al Consiliului, încredințarea sentimentelor de afecțiune ce ți păstrez.

București, 5 Maiu 1904.

CAROL.

PERICOLUL.

Cât timp guvernul maghiar a fost strimtorat de cătră obstrucțiunea fără sfârșit a întregii opozițiuni din parlamentul maghiar, n'a avut răgaz să se ocupe cu altele decât vecinic cu înfrângerea obstrucțiunii și cu eșirea din starea caotică în care ajunsese țara. Reușind la urmă să-l fie mâna liberă, a apucat și guvernul lui Tisza tot pe ogașul vechiu, pe calea de a întări statul maghiar prin maghiarisarea milioanelor de cetățeni nemaghiari. Ba actualul guvern pare a fi mai năprasnic decât ori-care altul, căci până când altele se nisuiu să facă stricăciune naționalității noastre indirect prin fel de fel de dispoziții și șicane (colonizări, kis-dedovuri, propunerea mai intensivă a limbii maghiare în gimnasiile și preparandiile române etc.), până atunci guvernul lui Tisza, urgisit și până n'atratăta batjocorit de opoziții detași, dar probabil devenit acum simpatetic în urma acțiunii ce întreprinde contra noastră, zic până atunci actualul guvern îndreaptă atacuri directe în contra noastră servind în scopul acesta drept țintă școala noastră populară și astfel lovind și în legea pozitivă, care garantează dreptul existenței limbii și școlii române în Ungaria, lovind în statutul organic și nesocotind astfel autonomia bisericii greco-orientale române. Căci poate-se oare realiza ceea-ce visează în dulci reverii ministrul de instrucțiune publică Berzeviczy: silirea copiilor de Român la învățarea limbii maghiare până la vârsta de 15 ani; însăprirea legilor d'acuma așa fel, ca învățătorul român, sârb ori slovac etc., dacă nu va arăta în școală atâta zel, cât ar cere ministrul, să fie pe-

depsit și chiar alungat din slujbă; salarizarea respective întregirea salariilor învățătorilor confesionali la 800 cor., cu scop că dacă nu putem da salar mai mare de cât guvernul, atunci dă el ministrul dar în schimb va pune mâna pe școală, prefăcându-o în fabrică de maghiarizare; pedepsirea părinților cari lasă copii să neglige școala (asta calea-valea)? Negreșit că nu poate, căci aceasta este o curată flagrare a dreptului nostru de instrucțiune națională, și o criminală eludare a legit de naționalității, care este singura și puternica redută a existenței noastre naționale, și pe care trebuie să o apărăm până suntem în picioare. S'au convins șovinistii că lupta lor împotriva Vienei este zadarnică, de a putea folosi armata ca mijloc de maghiarizare, acum se năpustesc earăși asupra noastră, căci doar statul poliglot ungar trebuie prefăcut cu ori-ce preț în pur maghiar, în care 20 milioane cetățeni, despre cari vorbise anul trecut fostul ministru croat Tomassich în bătaie de joc, să înțeleagă, să vorbească și să gândească numai ungurește.

De trei decenii se dă între guvernele ungurești și între autoritățile diferitelor confesiuni o luptă crâncenă în giurul școlilor confesionale. Dar mai ales biserica și școala românească gr.-or. stă ca un spin în ochii șovinistilor. Pentru a străbate în aceste două fortărețe ale noastre, încercat-au în diferite rînduri atacuri impetuoase, fără să ne fi putut cauza rău mai însemnat, de cât aceea, că ce au stricat, noi din nou a trebuit să zidim. Atacul ministrului Berzeviczy promite a fi vehement din cale afară, căci așa se vede, croatul renegat și-a pus hotărît în gând: ori străbate la noi, ori perim. Aceasta este alternativa care ori-cum o vom lua, tot în delavorul nostru grăsește. Dar și-a dat bine seama ministrul Berzeviczy de ceea-ce voește să întrepindă cu atâta rezoluție și întrepiditate, că nu va păți fiasco, cum au pățit toți câți făceau asemeni încercări? Este sigur, pe aceea că din campania, ce voește să pornească contra naționalităților, și mai ales contra noastră a Românilor răsăriteni, va eși cu isbândă și nu se va retrage cu rușine de sub zidurile Romei? Și peste tot premeditat-a, că la cas, că va reuși cu planul său diabolic criminal, că Românii să fie perduți, înghițiți de cele 9 milioane maghiari genuini și falși? Cu privire la întrebarea din urmă, nu cred că ministrul Berzeviczy să stea pe un singur moment la îndoială, că nu așa este. Zadarnică rămâne și absurdă ori-ce încercare de felul acesta, pentru a face să ne contopim în numărul disparent al ungarilor lipsiți de puterea de asimilare.

De geaba declamă zierele maghiare la frase la adresa ministrului, de geabă cântă osanale întru preamărirea limbii ungurești, aceasta rămâne numai o însuflețire momentană, după care în scurt timp ar avea să urmeze amara desilusiune. Dar aceasta convingere optimistă din partea noastră nu va să zică, că noi așteptăm pericolul cu mâinile în sân, uitându-ne, cum șovinistii să pregătesc de asalt, ci ne vom pregăti asemenea de luptă, luptă crâncenă, bărbătească, ca să arătăm, că peste existența noastră națională și dreptul limbii românești nu se poate trage dungă cu una cu două, cum cugetă Berzeviczy și secundanții săi calvino-jidani. Zadarnic cântă »Arad és vidéke,« că reformarea învățământului popular are să însemne învierea națiunii maghiare, și moartea Românilor. Una însă să știe guvernul maghiar și presa maghiară cântătoare de psalmi, că planul ministrului Berzeviczy

va avea cu totul alt rezultat: alianță și mai strînsă dintre naționalitățile nemaghiare și unirea tuturor Românilor fără deosebire de confesiune, de divergențe politice și de partid în o singură și puternică tabără sub acelaș drapel.

Gr. I.

Maial Concert Teatru în Nădlac.

Frații noștri din Nădlac sunt în pregătiri febrile pentru de a putea primi cu demnitate lumea mare românească, care se va prezenta la petrecerea ce o vor arangia 1-a și de Rusali.

Are să fie o rară sêrbare culturală această convenire a Românilor la Nădlac.

S'au făcut dispoziții, ca singuraticii și familiile ce vor sosi la petrecere să fie încuartirite la familii fruntașe din Nădlac.

Sunt rugați deci toți oaspeții a anunța cel mult până Sâmbătă sosirea lor pe adresa: **Șulut, Nagylak** ca să se poată face pregătirile recerute, la timp.

Din cauze neprevăzute espedarea invitațiilor a întârziat cât-va, pentru-ce să cere scuze. Totodată este rugat întreg publicul românesc a se considera și fără specială invitare, prin aceasta de invitat la petrecerea din Nădlac.

Invitațiile trimise din partea comitetului arangiator sunt de următorul conținut:

Românii din Nădlac arangiază în 29 Maiu st. n. (ziua primă de Rusali) în pădurea orașului un Maial împreunat cu reprezentațiune teatrală și Concert. Teatrul va fi predat de reuniunea meseriașilor români din Nădlac, iar concertul de cătră corul studenților universitari din Budapesta. În cas de timp nefavorabil maialul se va arangia în sala cea mare a casei comunale. Prețul de intrare: locul I 2 cor.; locul II 1 cor. 60 bani; loc de stat 1 cor. Suprasolviri se primesc cu mulțumită și se vor evita pe cale ziaristică. Inceputul maialului la 2 ore d. a. inceputul concertului la 8 ore seara. Venitul curat este destinat pentru înființarea unei biblioteci populare și pentru reuniunea meseriașilor români din Nădlac. Programul se va publica în foii și se va împărți la fața locului.

Tuturor oficiilor protopresbiterale și parochiale din districtul Consistorului din Arad.

Aflăm că din partea Consistorului aradan s'a lansat următorul circular:

Prin îngrijirea Escelenției Sale Domnului Ministru de culte și instrucțiune publică în mai multe orașe ale țării s'au înființat școale pentru surdomuși, unde aceștia primesc o instrucțiune potrivită de a-i scoate din întunerecul nefericirii și a-l face capabili de a ocupa și dinșii loc în mijlocul cetățenilor folositori și societății.

Pe teritoriul diecesei noastre astfel de școale există în Arad, Timișoara și Seghedin. În școala din Arad se primesc surdomuși din comitatele Arad, Bihor, Bichiș și Cenad, în Timișoara cei din comitatele Timiș, Caraș-Severin și Torontalul de sud începând dela Chichinda Mare, ear în Seghedin se primesc cei din părțile răsăritene ale comitatului Torontal până la Chichinda-Mare.

În acestea școale să primesc copii surdomuși fără deosebire de naționalitate, confesiune și gen cari se află în etate de 7—10 ani, însă numai atunci, dacă respectivii afară de surdomușie nu sufer și de alte boale sufletești ori trupești.

Plata de întreținere e la aceste școli în total 200—240 cor. anual, ce are să se plătească în rate anticipative lunare, ori pe 3 ori pe 6 luni înainte. Cei absolut sermanți se primesc însă și în prețuri mai reduse ori chiar gratuit.

Cererile pentru primire în aceste școli sunt a se adresa către direcțiunile școlilor respective și anume cel mult până la finea lunii Maiu din fiecare an, căci cele sosite mai târziu nu se vor putea lua în considerare.

La fiecare cerere de natura suspomenită este a se alătura:

- extras de botez;
- atestat dela medicul comunal despre aceea, că respectivul copil e surdmut;
- certificat de vaccinare;
- atestat dela antistia comunală despre starea familiară și materială a petentului.

Aducem toate acestea la cunoștința oficiilor noastre protopresbiterale și parohiale cu scopul, ca cei interesați în cauză dintre credincioșii noștri, să fie încunostiințați despre existența școlilor suspomenite și îndemnați a-și da copiii surdomuți la acele școli.

Arad, la 30 Aprilie, (13 Maiu), 1904.

Ioan I. Papp,
episcop.

O știre desmintită.

Precum suntem informați episcopii gr.-cat. români n'ar fi fost la guvern cu atât mai puțin la Maj. Sa în afacerea monstrosului proiect pentru revisiunea învățământului popular ci la *congr. sul eucharistic al romano-catolicilor*.

Așteptăm clarificări din parte competentă.

Din străinătate.

Revocarea ambasadorului francez la Vatican.

Guvernul francez a revocat pe ambasadorul la Curtea papală Nizard pe timp nedeterminat din cauza notei de protestare pontificală trimisă guvernului francez.

Campania engleză contra Tibetului.

În urma știrilor serioase sosite din Tibet, consiliul ministrilor a fost convocat. În cercuri bine informate se afirmă, că *guvernul se pregătește serios de o campanie în toată regula contra Tibetului*. Mai mulți ministri, cari se află în vilegiatură, au fost chemați telegrafice la Londra.

Suedia.

Camera II a respins propunerea baronului *Barnekov* cu privire la estinderea dreptului de vot, cu 116 contra 108 voturi.

Brazilia și Peru.

Ambasadorul republicii Peru a comunicat ministrului președinte, că a primit rapoarte, din care reese, că începerea ostilităților dintre Peru și Brazilia este puțin probabilă. Pertractările referitoare la teritoriul de ceartă s'au început favorabil, prin ceea-ce este dată puțința și speranța, că afacerea să se rescalve pe cale pacnică.

— Ziarul francez „Le Temps“, care are legături cu ministrul de externe, scrie următoarele asupra creditului extraordinar cerut pentru armata austriacă: „Se întreabă, pe ce se întemeiază o așa de subită și mare urcare a cheltuelilor armatei monarhiei? Este o lozincă dela Berlin și efectul discursurilor împăratului Wilhelm II la Karlsruhe pe Mainz? E oare urmarea experiențelor făcute de Rusia în Extrem-Orient? Sau este desfășurarea evenimentelor din Balcani, cari ar putea face necesară o intervenție a Austro-Ungariei?”

CONVOCARE.

Comitetul cercual al despărțământului VII al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român pe baza §-lui 45 din statutul Asociațiunii invită prin aceasta pe toți membrii și toți cetățenii români doritori de literatură și cultura poporului român de pe teritoriul despărțământului la adunarea cercuală ordinară ce se va ține în 31 Maiu 1904 a. m. la 10 ore în sf. biserică gr. or. din opidul Hațeg cu următorul

P R O G A M :

1. Deschiderea adunării prin președinte.
2. Raportul notariului.
3. Raportul cassarului.
4. Raportul bibliotecarului.
5. Exmiterea unei comisiuni pentru censurarea rapoartelor.
6. Exmiterea unei comisiuni pentru înscrierea de membri și încassarea taxelor.
7. Citirea eventualelor disertațiuni, care merită a se prezenta cu 3 zile înainte directorului despărțământului.
8. Referarea comisiunilor și deciderea asupra acestora.
9. Alegerea directorului despărțământului și a membrilor comitetului cercual.
10. Eventuale propuneri.
11. Inchiderea adunării.

Din ședința comitetului cercual a despărțământului VII.

Hațeg, în 20 Maiu 1904.

Dr. Gavril Suciu,
director.

Ioan Munteanu,
notar.

Răsboiul ruso-japonez.

Raportul lui Alexiev despre catastrofa vaselor japoneze.

Petersburg. 21 Maiu. (Of.) În noaptea dela 19 și 20 c. conform raportului contra-cruceașătoare dușmane au apărut dinspre ost. Mișcările lor au fost observate dela Liaotiansan și dela muntele de aur. Flota inamică era pe semne arangiată în ordine de bătaie, când sub al treilea cuirasat s'a produs o explozie. Cuirasatul s'a oprit, s'a prăvălit pe coasta dreaptă începând să se scufunde. Imediat s'au apropiat de el 3 încruceașătoare ear de pe muntele de aur se putea bine vedea, că bărcile au fost lăsate în mare, în urma căreia vasul a început să-și redobândească echilibrul încât se părea că nu se scufunda. În momentul acesta s'a apropiat un alt cuirasat (de forma cuirasatului *Sikisima*) de locul accidentului, în urma căreia s'a produs o a doua explozie. Într'o clipă vasul acesta a fost scufundat.

Al treilea cuirasat a mers la larg, rămânând încruceașătoarele la locul sinistrului, *Atunci am ordonat ca 16 torpilor să nelișteasca pe adversar și la moment favorabil să atace vasele japoneze*. De asemenea a plecat și încruceașătorul *Novik* ca la cas de necesitate să spriginească torpiloarele.

În acest moment au apărut cinci încruceașătoare japoneze deschizând un foc din toate tunurile asupra torpilorilor, cari s'au întors fără pericol. După asta a dispărut cuirasatul și încruceașătoarele alăturându-se flotei. Noaptea a fost un vânt vehement și un viitor groaznic.

— *Spicuri din presa europeană.* —

— La 16 Maiu, Lună, a debarcat o diviziune japoneză la Kaiciu (Kaiping), stație de cale ferată la 35 klm. dela gura Liaului și de acolo a plecat spre Inkau, portul Niucivangului. A fost o debarcare în regulă, nu o demonstrație cum se credea. Acum se știe că armata I-a dela Feng-vang-ceng și a II-a dela Iakușan s'a apropiat de Kaiciu și Haicen, deci atacul asupra lui Kuropatkin se va face dinspre Sud, dela Haiceng. Nu e de crezut că generalisimul rus

va face încercare de-a se împotrivi la trecerea peste Haitsho, căci ar putea fi atacat din mai multe părți. Nică la stația mai nordică Anșancian, nu e de crezut că va căuta a se lupta, măcar că a fortificat-o. Lupta dela Liaoiang ar putea avea loc numai dacă pasul Motien ar fi în mâinile Rusilor, căci altfel e în primejdie de a fi încunjurat. Dacă ar fi sigur că poate ține pasul în mână, Kuropatkin ar putea ataca diviziunile de pe valea Liaului, folosindu-se de superioritatea relativă asupra lor. Ar avea 115.000 oameni contra 70—80.000 de Japonezi din armata dela Liao. Dar, fiind că are nevoie de oaste pentru ținut închise trecătorile și contra Hunhuzilor n'o să aibă mai mulți soldați de cât Japonezii. Lupte ar fi de dorit pentru Ruși pentru-că n'ar putea folosi de călărimă în aceste locuri deschise. Dar dacă e adevărat că o armată japoneză din trei diviziuni amenință Mukdenul, e peste puțință să primească lupta la Liaoiang. Dar această armată japoneză cum de a perdut'o din vedere generalul Linevici dela Vladivostok? Poate că e o știre falsă. (N. Fr. Presse).

— „Ruski Invalid“, ziarul ministrului de război al Rusiei, zice că trebuie să fie opinia publică pregătită a afla că Port-Arthur e cu deservire izolat. Dar acest lucru n'ar avea nici o însemnare vestitoare de rău pentru mersul războiului. De asemenea n'ar trebui desnădăjduit nici când garnizoana lui s'ar vedea silită a se înmormenta sub ruinele cetății, ear flota să iasă la luptă deschisă și chiar să se scufunde acoperită de glorie. Sfirșitul războiului n'o să fie influențat, căci Japonia tot o să fie biruită, după ce flota din Baltică va sosi în Asia răsăriteană și după ce ajutoarele armatei de uscat vor sosi din Rusia europeană și atunci Japonia va trebui să plătească scump că ne-a înșelat lealitatea și și-a bătut joc de iubirea noastră de pace.

— China a declarat din nou că ține la neutralitate, după ce doi prinți chinezi vorbisera despre o apropiată intervenție a imperiului ceresc în războiul ruso-japonez. (Așa că și China) se pândesc. China nu așteaptă decât o înfrângere a Japoniei spre a se pune pe partea Rusiei sau una a Rusiei ca să țină cu Japonezii. (Die Zeit).

— Părăsirea Niucivangului și a Inkoului, la Liao, deschide Japonezilor, adevărata linie de operație asupra Liaoiangului. Înaintarea Japonezilor spre pasul Motien se dovedește că a fost o demonstrație, căci în vremea aceea au înaintat de a curmezișul pe la Sin-Yen și s'au apropiat pe useat de peninsula Liaotung, și de Niucivang. (N. Fr. Pr.)

— După știri din Londra, o armată japoneză s'ar afla la 30 de mile engl spre Nord-Ost de Mukden; această armată ar fi compusă din 3 diviziuni, cari au debarcat de mult în Coreea și au trecut Yalul mult mai pe sus, apoi au înaintat spre Mukden.

— În privința păzirei neutralității de către China se află că Germania a luat inițiativa către puteri și apoi s'au făcut cele mai energice declarații la Peking că prin călcarea neutralității, puterile s'ar vedea silită a lua mesuri pentru înlăturarea dinastiei actuale. Deci Rusia poate fi liniștită de partea aceasta. (N. Fr. Pr.)

— „Kölnische Zeitung“ află din Petersburg că la Liaoiang sosesc necontenti oști nouă rusești. Armata așteaptă atacul Japonezilor în suflată de cel mai bun spirit.

— „Morning Leader“ afirmă că Țarul e foarte bolnav de nervi și că doarme numai luând băuturi cu opiu; e foarte palind și zdrobit.

— „Daily News“ arată că generalul Stössel are în Port-Arthur 15.000 de soldați și tot ce-i trebuie pe nouă luni, că bombardarea de până acuma a făcut prea puține stricăciuni, că garnizoana are în mână toate punctele importante în împrejurimile cetății până la depărtare de 20 de mile, corespondentul agenției Reuter crede că Port-Arthur nu se va putea lua, căci e încunjurat cu trei șiruri de forturi. Îndărătul fiecărei baterii se află adăposturi asigurate contra bombelor.

Alt corespondent spune că garnizoana e de 30.000 de oameni. Intrarea pare a nu mai fi astupată, după știrile din urmă; dar flota tot e silită a sta în port și numai când flota din Baltica ar sosi în apele Asiei răsăritene, s-ar putea mișca.

— „Daily Mail“ susține că între Germania și Rusia ar fi urmând negocierii cu scop de-a stabili o înțelegere privitoare la interesele politice ale amânduror statelor în toată lumea și în primul rang în Asia răsăriteană.

— Pe baza unei știri din Liaoiang se asigură că autoritățile chineze din Manciuria sunt toate contra Rușilor și că au primit poruncă în acest sens dela Peking. China nu ia nici o măsură contra bandelor de Hunguzi, ci le dă sprigin Sentimente japonofile arată pretutindeni Chinezii; așa la Pulantien, autoritatea chineză a pus de s'a tăiat unui chinez capul pentru c'a fost tâlmacș Rușilor. Rușilor orî nu le dau provizii orî le cer preturi exagerate; Japonezilor le dau sau de geaba sau foarte puțin. (Die Zeit).

Ce se crede în cercurile militare ruse.

În statul major general rus ideea predominantă este că evenimentele din ultimele zile prevestesc cu siguranță că războiul va fi lung și crâncen.

Se afirmă și se repetă că ar fi trebuit 500 de mii de oameni pentru apărarea Manciuriei meridionale și azi se pare dovedit că generalismul Kuropatkin are numai 200 de mii de oameni la sud de Karbin.

Generalismul rus e decis să-și execute planul pe care și l-a croit dela început, adică să atragă pe inamic în mijlocul Manciuriei până când Rușii concentrându-se vor fi destul de tari ca să ia ofensiva.

O retragere finală până la Karbin este cu totul de domeniul posibilului.

Presă în tabăra rusească. — Impresiuni de ziariști.

Correspondenții militari au primit permisiunea să plece din Niu-Swang și să se ducă la Mukden, trecând prin Liao-Jang. Rușii le-au pus la dispoziție un vagon special și se arată către dînșii foarte curtenitori.

Lucrurile s'au schimbat mult de două luni, zic ziariștii. Cazaci, cu uniforme multicolore, păzesc acum calea ferată. Se ved, la intervale dese, parcuri de artilerie, oprite pe lângă țarine. Ici și colo s'au săpat șanțuri pentru tunuri; te simți pretutindeni în mijlocul activității operațiilor militare. Câmpia totuși păstrează o aparență ciudată de liniște. Agricultorii și indigenii nu par turburați de evenimentele ce se desfășoară, și profită de scumpirea obiectelor de hrană. Mai ales la Liao-Jang relațiile cele mai amicale s'au stabilit între civili și militari, aceștia silindu-se de a se conforma cât mai mult posibil cu obiceiurile țării și de a nu jicni întru nimic pe locuitori.

Drumul de fier pare a funcționa în modul cel mai regulat. Se ved pe linii un număr de locomotive americane.

Ziariștii au găsit pe atașajii militari străini adunați la gara, care părea a fi centrul cel mai interesant.

Aceștia dejunau la mesele strălucit iluminate ale bufetului, în care se îmbulzea mulțimea, și comentau între ei puținele vești care se putuse strecura de sub vîgilența oficială.

Ziariștii au la Mukden o situație analogă. Autoritățile i-au prevenit că toate informațiile relative la mersul operațiilor din Est și din Sud le vor găsi exclusiv numai în telegramele oficiale, dar ei au toată libertatea de a transmite presei străine telegramele lor revăzute probabil de cenzură.

DIN ROMANIA.

Dela Academie. Eri Academia Română a ținut ședință publică la ora 1 și jum., a prezidat dl Ioan Kalinderu, președintele Academiei, asistat de dl Dimitrie A. Sturdza, secretarul general.

Printre academicieni se află prezenți d-nii: B. P. Hașdeu, Dr. Felix, Dr. Istrate, Dr. Victor Babeș, P. S. Aurelian, Titu Maiorescu, Fălcoianu, Tocilescu, Hepites, Bogdan, Bianu, Spiru C. Haret, Quintescu, M. Ionescu, Erbicianu, Olănescu — Ascanio și alții.

D. I. Bogdan a comunicat Academiei raportul comisiunii, compusă din d-sa și d-nii Hegel și Mirea, pentru acordarea celor 2 premii pentru sculptură din fondul Hillel. Raportul conchide la acordarea ambelor premii în valoare de lei 233,65 fie-care domnului Alexandru Mihailescu.

Academia a aprobat concluziile raportului. S'a dat apoi cuvântul d-lui Gr. G. Tocilescu, spre a citi comunicarea d-sale: Monumente referitoare la războiul lui Domițian cu Dacii.

D-sa a arătat toate monumentele descoperite și publicate până acum și arată cum din ele nu se poate încă conchide la o sigură concluzie, căci mai necesită cercetări.

Conferențiarul a fost viu aplaudat. Ședința s'a ridicat la ora 2.45 m.

Budgetul școlilor române din Macedonia. Fiind la ordinea zilei chestia Românilor din Macedonia, pe care-l publica „Monitorul Oficial“.

În circumscripția Albania: 22.430 lei pentru întreținerea a 12 școli primare românești cu 16 institutori și 6 institute, a 6 preoți și 7 cântăreți; în circumscripția Bitolia: 72.280 lei pentru întreținerea a 29 școli primare românești cu 44 institute, a 12 preoți, 1 diacon 11 cântăreți, 1 dirigent de cor și 9 pensionari; în circumscripția Epir: 26.890 lei pentru întreținerea a 27 școli primare românești cu 25 institutori și 13 institute, a 5 preoți, 8 cântăreți și 5 pensionari. În circumscripția Salonic: 49.680 lei pentru întreținerea a 28 școli cu 34 institutori și 25 institute a 34 preoți, 10 cântăreți și un pensionar, în total 171.280 lei.

Pentru liceul român din Bitolia: 58.276 lei; pentru școala normală profesională română de fete din Bitolia 26.500 lei; pentru școala comercială română din Salonic 36.195 lei; pentru școala comercială română din Ianina 24.260 lei; pentru școala de băieți din Sofia 17.240 lei; pentru școala mixtă din Turcucaia 6150 lei cu atelierul său de unelte pescărești; burse în valoare de lei 12.808 lei pentru studenții români în România și Constantinopol. 3.040 lei pentru asistență medicală a populației românești sărace din Bitolia; 17.180 lei pentru serviciul administrației școlilor și bisericilor române din Macedonia; și 14.571 lei fond de subvenții, comision și fonduri pentru cheltuieli neprevăzute; adică total suma de 400.000 lei.

În școlile primare din Albania este o populație de 9.720 locuitori de diferite naționalități; în școlile primare din Epir 871 școlari români, din o populație de 26.480 locuitori; în școlile primare din Bitolia 1396 școlari din o populație de 40.150 loc; 1.247 școlari români din o populație de 36.190 locuitori; în liceul și școala profesională de fete din Bitolia 333 școlari; în școala comercială din Ianina 44 elevi, în școala comercială din Salonic 42 elevi, în general deci 4.415 elevi români.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 24 Maiu 1904.

— **Cursuri de vară pentru învățători.** Ministerul instrucțiunii a dispus ca în anul acesta să se țină cursuri pentru îmbogățirea cunoștințelor învățătorilor, cu începere dela 11 Iulie n. în decurs de trei săptămâni în următoarele orașe: Budapesta, Baia, Papa, Mador, Déva și Sighetul. Marmației, — pentru învățători, ear pentru învățătoare în Cluj și Szabadka.

Vor fi primiți câte 50 învățători pentru un curs, dintre cari 30 va primi locuință și întreținere gratuită, ear ceilalți vor primi prețul de 20 cor. de asemenea prevederea întregă, pe timpul cursului.

Celtuelile de călătorie se vor restitui participanților la cursuri, și li se va da și certificat despre ascultarea cursurilor.

— **Convenire de 10 ani.** Foștii elevi ai școlii comerciale superioare din Lipova, cari în 1893/94 au făcut maturitatea la acest institut, eri și-au ținut întâlnirea de 10 ani. Dimineața la 10 ore s'au prezentat la institut, aducând omagii foștilor lor profesori. Au ținut apoi o ședință în care și-au adus aminte de colegii reșoși: Ioan Tomescu și Szedlacssek József, hotărând să le pună

câte-o cunună pe mormint și au renoit contractul de întâlnire peste alți zece ani. Între tinerii de odinioară azi bărbați sunt și trei Români: Gregoriu Micula comptabil în Năsăud, George Ghigorescu controlor de finanțe în Kassa și Eugen Popovici funcționar la „Victoria“ în Arad.

— **Invitare.** Elevii școlilor poporale ort. rom. din Arad sub conducerea învățătorilor și cu concursul Secțiunii meseriașilor români dela „Asociațiunea națională aradană“ arangează Lună 17 Maiu st. v. (a doua zi de Rusali) a. c. în pădurea mare (csälla) maiial în favorul „Reparării bisericii“ par. catedrală la care vă invită cu onoare *Comitetul arangiator*. Programă: 1. Dimineața la 7 ore esire festivă la pădure din curtea bisericii. 2. În pădure se vor arangia jocuri gimnastice cu școlarii. 3. Prânz comun pentru școlari. 4. La 2 ore începerea jocului în două coloane separate pentru inteligentă și țărani, care va dura până seara târziu. 5. La 7 ore seara reîntoarcerea școlarilor în oraș. În cas de timp nefavorabil serbarea școlarilor se va amâna și se va înlocui cu o excursiune didactică ce vom anunța-o la timpul său, ear maiialul se va ținea în aceeași zi în „Casa Națională“ pentru țărani după amiază la 2—7 ore, ear pentru inteligentă la 8 ore. Prețul de intrare: pentru inteligentă 1 coroană, pentru țărani 60 fil.

Suprasolviri se primesc cu mulțumită la adresa episcopiei parohiale și se vor cvita pe cale ziaristică.

— **Osândiți la moarte.** Se comunică din Lugos: Curtea cu jurați din Lugos, Vineri și Sâmbătă au pertractat procesul ucigașilor lui Damaschin Daminescu. Ante-cedențele sunt următoarele: ved. Lena Daminescu locuia laolaltă cu cumnatul ei Damaschin Daminescu, un om sgarcit și foarte brutal, care nu odată a bătut-o rău. Femea, în ura ce s'a îngâmădit în ea, și-a câștigat două oameni, pe Ioan Radu și Ioan Popescu cari pentru 100 cor. s'au și însărcinat al omori pe Daminescu. L-au pândit în pădure și cu pari l-au ucis. După aceea l-au despoiat de tot ce avea la densus. Două-sute două-zece și cinci cor. i-au aflat la briu pe cari i-au luat la sine și i-au ascuns. Ucigașii și-au mărturisit fapta afară de Lena Daminescu, care a zis că densus nu i-a angajat pe ucigași, că densus s'au oferit să-l omoară pentru bani, pe cumnatul său. Sâmbătă după amiază s'au rostit verdictul. Lena Daminescu a fost osândită la moarte prin ștreang și ucigașii la robie pe viață.

— **Excursiune de studiu.** Din Caransebeș — pe cum ni-se scrie — elevii dela institutul teologic pedagogic au făcut Dumineca și Lunia trecută o excursiune sub conducerea dlui profesor de economie Iosif Bălan. Escursioniștii au plecat din Caransebeș Duminecă la 4 ore dimineața. În Lugoj au participat la s. Utrenie și Liturgie în frumoasa biserică de acolo. După prânz au vizitat școala agronomică de acolo, iar Lună moșia marului proprietarilor din Boldur F. Eckstein.

— **Impăratul Vilhelm și episcopul dela Metz.** Din Berlin vine știrea, că episcopul de Metz Benzler, fostul favorit al împăratului german, a ajuns în disgrație la împăratul Vilhelm. În timpul din urmă împărăteasa când a fost în Metz nici n'a primit în audiență pe episcop. Causa disgrației se afirmă a fi aceea, că episcopul a anatemitizat întreg cimiterul catolic din Samek pentru că a fost îngropat acolo un calvin. Impăratul a reprobat aspru aceasta faptă a episcopului în prezența locțiitorului din Alsacia-Lorena.

— **Fenyő Sándor — acasă.** Un ziar din Viena scrie următoarele: „Procuratura din Budapesta a fost avisată din St. Gallen, că Fenyő Sándor va fi estradat autorităților maghiare. Autoritatea maghiară va trimite un delegat de tribunal înaintea lui Fenyő care mâne (!) deja sosește în Budapesta“.

Lássuk!

— **Descoperirea unui medic japonez.** De când galbenii Japonezi au pășit pe calea progresului apusan, dovedesc, pe toate terenele că au nu numai putere de a asimila cultura europeană, ci și de a contribui la ridicarea și înaintarea spiritului omenesc prin producerea originală. La erumperea războiului lumea a cugetat, că urașă Rusie va avea peste scurt timp să turtească pe pitica Japonie, din cauza că aceasta întâi nu dispune de forțe suficiente pentru a rezista unei puteri „organizate“ europenești (cum ar fi adevărat și Rusia!), a doua, că îi lipsește originalitatea în

arta războiului. S'a zis, mai ales din partea celor ce treceau ca frunza de plop de așa numitul pericol galben, că Japonezii știu numai imita, mîmuța pe Europeni; că intelectul lor nu este nici pe deplin civilizat, fiind imposibil ca o națiune un popor barbar, cum erau Japonezii înainte cu 40—50 ani, să treacă atât de repede dela starea de barbarie la un grad înalt de civilizație printr'un proces de transformare atât de scurt. Pîn'acum s'a dovedit în actualul războiu, că Japonia este capabilă să poarte războiu nu numai cu China, dar și cu o Rusie puternică. Ba s'a dovedit, că mai barbară și păgână este Rusia europeană decât de Japonia asiatică. Vorbească deci contrarii acestei țări exotice ce vreau, rămâne însă incontestabil, că Japonezii sunt azi pretutindeni pe terenul progresului, unde numai este vorba de înaintarea și perfecționarea spiritului omenesc. Așa se vestește acum că un medic japonez cu numele *Dr. Nogusi*, care are deja mare renume în patria sa, a făcut o senzațională descoperire în domeniul științelor medicale. A aflat *anume serul contra veninului de șerpe*. Despre această descoperire însemnată a raportat societății medicale din Washington, ear experimentele le-a făcut la institutul de seruri din Kopenhaga, institut susținut din fundațiunea făcută de marele Mecena american Carnegie. Serul doctorului Nogusi se prepară din o materie aflătoare în sângele de capră.

— **Oficieri români pe câmpul de războiu.** Majorii Găiseanu și Haralamb, trimiși să urmărească războiul din Extremul-Orient, au sosit la 24 Aprilie la Celiabinsk, în Siberia, de unde au scris familiilor lor. Ei arată că la 17 Aprilie au fost primiți în audiență de către Țar și marele duce moștenitor Mihail Alexandrovici, în palatul din Tsarskoe Solo, unde familia imperială luase reședința de vară.

Acum, atașajii militari români sunt pe drum spre Mukden.

— **Greva amplotaților dela trenurile spaniole.** Exemplul funcționarilor noștri de tren l-au urmat colegii spanioli ai acestora. Dar pînă când al noștri au avut cel puțin o umbră de titlu de drept, cei spanioli s'au pus în grevă, numai ca să facă cauză comună cu muncitorii greviști dela minele de cărbuni din Villanueva. Greva este deocamdată numai parțială, deoarece ce se mărginește numai la orașul Madrid, dar este teamă să devină generală. Greviștii au avut conflicte sângeroase cu poliția. Alături greviștii au cercat să oprească mai multe trenuri culcându-se pe șine, dar gendarmii l-au alungat, deținînd pe numeroși renitenți. În urma asta greviștii *instigați de femeile lor* au atacat pe acei muncitori, cari au călcat solidaritatea. Aceștia și-au apărut dreptul lor la lucru cu revolverul, din care conflict au rezultat mai multe răni. Spiritele sunt foarte agitate. Au fost luate măsuri întinse de precauțiune, deoarece ce amenință o grevă generală.

— **Planul lui Mattasich.** Din Paris se anunță, că fostul locotenent de Uhlani Geza Mattasich, care de prezent se află în Paris, a declarat năntea unui colaborator al ziarului „*Humanité*“, că el de aceea a venit la Paris ca să pornească acțiunea pentru rehabilitarea sa. Mattasich nici acum nu renunță la planul său de a elibera pe princessa Luisa din sanatoriu din Lindenhof.

— **Partea slabă a armatei rusești.** Un ziar polon scrie: De când Rusia a devenit prin cucerirea la pământ a Svediei la anul 1709 putere de primul rang, de atunci încococe n'a purtat războiu de cât cu state slabe ori bătute de neînțelegeri și răcoale intestinale și recunoaștem că tot-deauna a invins. Ast-fel a eșit învingătoare din războiul cu Polonia, Turcia, Persia, așa a invins pe Tatarii din Crimeea, pe Cherchezii și Turmenii. (Dar Basarabia cine a răpit-o dela Români în schimb pentru serviciile ce aceștia li-au făcut când cu năvala în Balcani, pentru a scăpa pe uriaș din gura piticului?) Însă contra unei puteri mari nici odată n'a luptat singură, ci tot-deauna ca membru al coalițiunii. Așa n'a cutezat Rusia să poarte război contra Austriei, deși an fost destule interese repugnante. Armata franceză n'a perit în urma prepotenței militare a Rusiei, ci în urma timpului de iarnă din Rusia. Numai cu vecinii slabi a îndrăznit Rusia să poarte război, ear contra statelor puternice nici odată n'a avut curajul să tragă spada din teacă. Așa trecut militar dubios ca Rusia, n'are nici o putere mare europeană.

— **Anarhiștii condamnați la moarte.** Se anunță din Lütich: Curtea cu jurați a osândit le moarte pe 2 autori ai ultimului atentat anarchist. Pe al treilea, la robie pe viață.

— **Școală de ziaristi — sistată.** Dela ziarist nimeni nu cere diplomă, numai talent și capacitate, astea două calități în adevăr singure cumpănesc la meseria aceasta. Asta o dovedește mai eclatant soarta școalei de ziaristi, cari precum anunță Gaulois — în scurtă vreme își sfârșește viața. Academia s'a deschis în 1899, prelegerea întâi a ținut-o în 9 Septembrie Henry Fouquier. Un număr imens de aspiranți de ziaristi s'au prezentat, din cari au fost aleși două sute zece. Pentru însușirea practică a meșteșugului de a redacta, școala a scos și un ziar sub titlu „*L'epreuve*“, din care n'au apărut însă numai opt nume. Era foarte slab redactat, tot așa pe cât de puțin s'a putut afirma școala în practică. Ziarele nu s'au putut folosi nici de cei mai cu bunii elevi, dincontra tinerii de talent s'au validat și fără diplomă. În chipul acesta școala s'a discreditat și acum își ține ultimul curs. Îndată ce se termină acesta se sistază și școala.

— **Miseria muncitorilor spanioli.** În sërmana Spanie mereu se sporește proletariatul în urma lipsei lucrului. Acești nefericiți apoi sporesc numărul celor neîndestuliiți, a anarhiștilor, și revoluționarilor de tot soiul. Așa în zilele din urmă mai multe fabrici au fost silit să dimită lucrătorii în lipsă de muncă, *al căror numer este aproape de 35.000*. Acești lipsiți de pâine au apelat la sentimentul de umanitate al națiunii care a și grăbit cu obolul său, dar cine va putea susține cu milă o mulțime atât de mare?

— **Un nou tunel prin Alpi.** Societatea trenurilor elvețiene plănuiește construirea unui nou tunel uriaș prin Alpi, pentru a crea o legătură mai intenșivă și mai comodă între orașele *Luzern* și *Interlaken*. Între aceste două orașe pîn'aci promova circulație un tramvai cu roate crestate peste muntele Brüning, ear acum este vorba să se perforeze muntele în scopul zidirei unui tunel. Cum cercurile competente au aderat deja la acest plan, este probabil ca peste puțin să se înceapă lucrările de zidire.

— **Foc într'un teatru american.** Sâmbătă seara s'a iscat în teatrul Procter de lângă New-York un foc. Mulțumită ținutei energice a împiegaților teatrului, cari în urma marelui catastrofe din Chicago primiseră instrucțiuni speciale în cas de incendii, nu s'a întemplat nici un accident și cele 1700 persoane prezente la reprezentația teatrală au putut părăsi sala teatrului în cea mai mare ordine.

Despre acest foc aduce ziarul londones „*Express*“ următoarele detalii interesante: „Incendiu s'a iscat către orele 9 seara în partea de sus a teatrului, unde se află numeroasele decorații. Flacări mari se iviră la ferești, în timp ce 1700 oameni asistau la reprezentație. Un polițist se ivi de-odată în teatru și alarma administrația teatrului. În urma apăsării butonului electric cortina de asbest se lăsa îndată jos, înainte de ce auditoriul să fi ajuns la cunoștința celor, ce se petreceau în apropierea lui. În scurt timp apărură apoi un actor pe rampă, spunând că un mic foc s'a ivit în apropiere și ruga publicul ca deocamdată să evacueze sala. Vre-o două femei mirsiră fumul și leșinară, 16 polițiști cu săbiile scoase ocupaseră deja ușile de eșire și șeful poliției se adresa publicului cu următoarele cuvinte: „Aceluia, ce va cauza îmbulzeală, îi vor sparge polițiștii capul!“ Acestor cuvinte rezolute urma o liniște ca într'o biserică și teatrul se goli în decurs de 6 minute, fără ca cine-va să-și fi pierdut barem pălăria.

— **Orașul Dalny.** A venit știrea că Rușii s'au retras din orașul și portul Dalny după ce mai năntea l'ar fi distrus și că această localitate a fost ocupată de Japonezi. Dalny e situat într'o vale, de trei părți e înconjurat de dealuri înalte, iar de a patra e închis de golful Salienvanului. Orașul nu are vre-o însemnătate comercială și e construit pe Ruși. Arhitectul din Petersburg l-a împărțit în trei părți: orașul burghezilor, al comerțului european și al Chinezilor. În prima parte se aflau edificiile publice, biourile societății drumului de fer, locuințele guvernatorului și ale altor funcționari, biourile poștei, telegrafului și telefonului, închisoarea, uzinele electrice și alte 200 edifici administrative. Orașul euro-

penesc centrul afacerilor din Dalny cuprinde o suprafață de 1100 aere. Are numeroase alee cari poartă numele orașelor mari. Partea chinezească a orașului e despărțită de celelalte printr'un parc public și grădini botanice. Rușii au cheltuit milioane de rubele pentru Dalny și în privința luxului numai Parisul se poate asemăna cu acest nou oraș al Răsăritului. Sunt strade largi, bine pavate, drumuri de macadam, pe o lungime de 50 de mile, biserici, oteluri, teatru, etc, Dalny mai este punctul terminus al celui mai mare drum de fer din lume, care face comerțul Asiei pe o lungime de 5000 de mile. De două ori pe săptămână pornește trenul transiberian din Dalny la Moscva și drumul îl face în trei-spre-zece zile. Dalny scurtează drumul în jurul lumii și apropie China cu opt zile de Europa. Portul intern e apărat de un dig de piatră lung de 6000 picioare. Două mari macarale cu abur ridică câte 50 tone; un doc de granit, lung de 500 picioare și larg de 50 e în funcțiune; altul de 600 picioare lungime era aproape gata; amândouă au ateliere de reparat. Uzinele sunt iluminate electric. Portul posedă toate instalațiile moderne.

Rusia luase Dalny în arendă pe timp de 25 de ani; dar acest oraș nu e construit numai pentru un interval așa de scurt.

— **Tun furat.** Ziarele polone aduc știrea curioasă, că pe drum dela Pilsen spre Przemysl unde s'au trimis două tunuri, unul a fost furat. Autoritățile militare observând la primire lipsa tunului, numai de cât au înștiințat direcțiunea trenurilor și poliția din Cracovia, care a pornit cercetare, dar pîn'acum fără rezultat.

— **Religia de stat în Japonia.** Japonia este unica țară, civilizată unde nu există religie de stat, ci fiecare cetățean mărturisește ceea-ce îi place și ce îi poruncește conștiința, prin ce de fel nu este împedat să nu poată ajunge și la cele mai înalte oficii de stat. Dar această stare așa zicînd ex-religionară înceată acum cum se vestește din Tokio. Anume Mikadul și consiliul de stat se ocupă cu ideea introducerii și decretării unei religii de stat în Japonia. Aceasta religie ar fi o variantă națională a celei creștine, dare ar diferi de cea apuseană și cea orientală. Mikadul este de firma credință, că prin asta s'ar apropia mai mult de statele europene. Credința asta este incontestabilă, căci doară primirea creștinismului a ferit și pe Unguri de perire. Dar de cât să introducă Mikadul eresia lui Calvin ori a lui Luther, mai bine este să rămână țara lui așa cum e, fără religie.

— **Kayo-Saniin.** Nu de mult literatura japoneză a pierdut pe un excelent reprezentant al său, cu numele *Ozaki Tokutaro*, care scrie sub pseudonimul literar de mai sus. Poetul Ozaki a murit anul acesta în Martie și avea numai 37 ani. Dinlincidentalul morții sale ziarul francez „*D'Extreme Orient*“ apreiându-i activitatea sa literară zice, că după întemeetorul literaturii japoneze *Tsubuchi Iuro* el a fost cel mai talentat scriitor și literat. Precum maestrul său, așa și Ozaki se înșuflețea de literatura europeană modernă, nișuindu-se a schița viața reală în loc de a povesti faptele legendare ale vr'unui erou mythic.

Toate remanele lui *Kayo* năntea de ar fi apărut în format, au fost publicate de ziarele japoneze. Sub durata boalei sale îndelungate, căți-va imitatori ai săi i-au oferit un volum de schițe scrise întru lauda lui. Ozaki Tokutaro a fost tot odată cel mai abil scriitor de *hai-kai* (un fel de sonet japonez). Pe patul său de suferințe a scris după datina scriitorilor japonezi și cântecul său de lebedă adevă ultimul vers, în care își exprimă dorința să moară toamna, când frunzele sunt încă înrouate.

— **Serbătorirea unui căne erou.** La Petersburg este acum serbătorit un căne ca erou al luptelor dela Port-Arthur. Bieții Ruși! Dacă nu pot serbători pe vr'un cutare general victorios, se îndestulesc fie și cu atăta. Cănele serbătorit este un bulldogg cu numele *Kutsi*, care și el se numără printre cei vulnerați de pe bordul vasului *Variak*, celui nimicit de bombe japoneze. O schijă de obuz i-a rupt jumătate de ureche, devenind în urma rănil sale „incapabil de luptă“. Printre scăpații din lupta dela Chem-ulp-ho, cari erau transportați în Rusia a fost și *eroul Kutsi*. În orașul Karkov în fruntea trupelor triumfale pe tambura mare ședea respective „pășia“ victorios Kutsi, aclamat fiind de mulțime cu entusiasm, la cari aclamațiunii eroul patrupend răspundea cu câte

o lătrătură, ce schimba „însuflețirea“ mulțimei în hohote generale. Tot așa sărbătorit era și în Petersburg, unde până acum a primit drept cadou peste 50 burme de gât, dintre cari 3 sunt de argint. Probabil ca Țarul să-l distingă cu vr'o medalie pe fericitul bulldog, care precum se vede, se întrece în glorie și popularitate cu marele duce Cyril. Negreșit că lui Kutși îi părea cu mult mai bine, dacă în loc de 50 de burme căpăta o șuncă, prin ce s'ar fi considerat remunerat pe deplin pentru „meritele“ sale militare.

— **Durere de stomac. Sgârchiuri de stomac, catar greu de stomac, la boale de stomac învechite și împotriva lipsei de ape, til, mijloc sigur. Purgativ sigur, inerția cronică a intestinului gros, la lipsa de scaun purgativ fără dureri.** este thea întăritoare de stomac „**Centauria**“ a farmacistului **Kossuth**

Cutia de probă 1 cor. 20 fil.

Cutia mare . . . 2 cor. — —

In contra tusei, catarului (troahnă) răgușelei, flegmei și iritațiunigâtului este de un efect eminent. **pastilele de pept >Senna.>** Prețul 1 cor. Se pot căpăta în farmacia la **„Maria Fecioară“** a farmacistului **Kossuth Pál**, Arad, piața Boros-Béni Nr. 15.

157

Mulțumită publică.

Onorata adunare generală a institutului de credit și economii „Albina“ din Sibiu și în anul acesta a binevoit a nota pe seama internatului diecesan gr.-ort român din Beiuș un ajutor de 200. adevă: Două sute coroane, pentru-ce și pe aceasta cale ne exprimăm mulțumirile noastre.

Beiuș, la 6 19 Maiu 1904.

In numele senatului internatului:

Vasilie Terebențiu.

rectorul internatului și notarul senatului.

Economie.

Expoziție agricolă în Hodmezővásárhely. In Hodmezővásárhely se va aranja între 14/28 August o expoziție agricolă și industrială.

*

Starea semănătorilor în străinătate. Ministrul de agricultură ung. a primit dela consulate următoarele vapoare.

România. Viceconsulul din Focșan raportează că **seceta** ține încă într'una și începe se inspere serioase îngrijiri.

Sérbia. Funcționarul consulatului din Lebatz raportează că în urma lipsei de ploaie regatația **regresează.**

*

Statele Unite ale Americii. Prim consulul din New-York află că după raportul pe April al oficiului de statistică din New-York, prospectele din anul acesta față de cele ale anilor premergători arată **regrese.**

*

Raport săptămânal despre tirgul de bucate din Timișoara. Timișoara 21 Maiu. Ploaia așteptată cu atâta dor a venit, dar nu în măsură îndestulătoare. Ahea a fost destulă să acopere praful mare. Plângerile pentru starea sămănăturilor sunt tot mai dese și dacă în timp scurt nu vom căpăta ploaie bună, prospectele recoltei vor fi triste. Afacerile stagnează. Producții nu vind pentru-că își rezervă stocul de bucate în vederea prospectelor slabe. Dispoziția de cumpărare încă e puțină, afacerile de făină sunt foarte slabe. Notăm următoarele prețuri: Grâu 75 kg. 7.80 cor., Grâu 76 kg. 7.90 cor., Grâu 77 kg. 8.00 cor., Săcară 5.50 cor., Ovės 4.80 cor., Porumb 4.45 coroane.

Bibliografie.

A apărut: **Invețământ practic din Istoria Naturală** pentru școalele populare, lucrat după cel mai nou plan ministerial cu ilustrațiuni numeroase de **Iulu Vuia**. Tip. Librăriei Ciurcu Brașov. 1904. Prețul 60 fil.

A apărut: **Așa a fost să fie**, (din biblioteca teatrală editura Libr. Ciurcu Brașov) piesă populară într'un act de Alex. Țințariu. 1904. Prețul 40 filer.

A apărut: **Apa tengerilor și alte povești populare de Laureuțiu Ciorbea**. Editura Lib. Ciurcu Brașov 1904. Prețul 40 fil.

A apărut: **Piperuș Petru**, poveste populară de S. Botezan (Din lit. populară). Edit. Libr. Ciurcu Brașov 1904. Prețul 10 fil.

A apărut: **Cenușotcă**, poveste populară de Botezan (Din lit. popul.) Edd. Libr. Ciurcu Brașov, 1904. Prețul 16 fil.

A apărut:

Cărțile Săteanului Român, Schițe din popor de George Stoica. Editura foii populare „Răvașul“. Prețul 10 bani.

*

Cărțile Săteanului Român, Păcatele noastre de Petru Suci. Editura foii populare „Răvașul“. Prețul 15 bani.

A apărut și se află de vânzare în **librăria Petru Simțion, Arad**. Propise pentru scris la examene. Tipar elegant și frumos litografat. Prețul 100 buc. Cor. 160. Porto — 30 fil.

INSERTIUNI și RECLAME.

Stabiliment de Hydrotherapie.

„Wällischhof.“

Stațiune de tren și poștă Brünn — Maria — Enzersdorf, 30 min. departe de Viena.

Arangiamet modern

(pe lângă hydrotherapie completă, băi electrice, de aer de soare, massage, eletrisare, gimnastică svedă etc).

Prețuri moderate

Cu prospecte și informațiuni mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medicul stabilimentului: Dr. Marius Sturza.

236

Un tiner gr.-or. de 21 de ani, ales preot într'o comună cu poziție frumoasă, cu o avere proprie de 10—15000 fl; dorește a face cunoștință cu o domnișoară inteligentă, din familie bună, cu ceva avere, și în etate de maximum 21 de ani.

Epistoalele încât se poate provăzute cu fotografie sunt a se adresa la redacția „**Tribunii**“ în Arad.

Se asigură serioșitate și cea mai perfectă discrețiune.

216 4—5

A v i s.

Inprotocolându-se firma institutului nostru „**Ciacovana**“ institut de credit și economii societate pe acții în Ciacova, avem onoare a aduce la cunoștință On. public, cumcă institutul nostru și-a început activitatea în Ciacova cu datul de 9 Mai 1904 st. n.

Direcțiunea.

246 1—3

Crucea sau steaua dublă electro-magnetică R. B. Nr. 86967 a lui Müller care este cunoscută în Ungaria întreagă, are pentru ziua de azi un document, pe care îl publicăm aci în întregime:

„*Stimate Dle Müller!*“

Primește sincera mea mulțumită; umflătura soției mele s'a tras aproape de tot și chiar și durerile de spinare și de stomac și sgârchiurile la inimă se repetază tot mai rar. Te rog să-mi mai trimiți 4 aparate R. B. Nr. 86967 de câte 6 cor. căci oamenii chiar din al treilea sat mă roagă să le aduc astfel de aparate.

Zajhalma, în 8 Iulie 1902

Cu adâncă stimă.

Ștefan Bódi,
magasiner.

De aceea n'ai cuvinte ca să recomanzi în destul acest aparat tuturor celor ce suferă de reumatism, asthmă, nedurmire, dureri de urechi, neurlagie, bătae de inimă, dureri de cap, de dinți, impotență, mâni și picioare reci, epilepsia, slăbiciune, amețeală, tremur, friguri, influență, gălbinare, sgârchiuri de stomac lipsă de poftă de mâncare, ischias etc. etc. Aparatul costă 4 fl. să află la dl. Albert Müller în Budapesta V. Vadász-u. 42/K

100 bucăți

de

Propise de școală

cunoscută peste tot locul, costă **una coroană**, pe lângă trimiterea anticipativă a prețului plus porto poștal de 30 filer expeditiunea se face franco sub legătură în blocuri tari pentru a fi scutiite contra frângerii: Dela 100—750 bucăți francarea se face pentru 72 filer. Cu rambursă spesele de expedițiune sunt cu mult mai mari.

Biuroul de administrațiune al lui

Ingusz I és Fia.

Arad

207

Să caută o fată ori femeie mai tineră ca îngrijitoare la o familie inteligentă pe lângă doi băeți mici. Adresa la administrațiunea foaiei.

229 3—3

Vindecarea deplină a boalelor secrete.

Să nu pregete nime într'o chestiune atât de gingașă a se presenta odată în persoană pentru că cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla punctul local, cauza, răspândirea și starea boalei, ori de adânc ar fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza acestei examinări poți cu singuranță afla și calea pe care ajungi la vindecarea răului, ceea ce fiecare o poate face acasă fără de a-și împedea ocupațiunile. Dacă cineva nu poate veni în persoană, atunci să-și descrie boala de deamărunt și după ce va fi examinată va primi desigur șirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă ținele în cel mai mare secret. In serisoare pune marcă de răspuns. După încheierea curei, scrisorile se ard sau la cerere espresă se retrimite.

Un astfel de leucitor și curățător e institutul special al drului **Palóc**, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-ut 10) unde cu bunăvoință și conștiințioșitate captează ori-cine (bărbat sau femeie) deslușiri asupra vieții sexuale unde i se curăță sângele bolnav, nervii i se întăresc, trupul întreg se eliberează de boală și sufletul de chin.

Fără conturbarea ocupațiunilor zilnice dr. **Palóc** vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metoda sa proprie de vindecare și caștigă cele mai neglijate, boalele de besică, de țeve, de testicule, de șira spinărei, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului, poala albă, boale de sânge, de piele și toate boalele ce se țin de organele secsuale femeiești. Pentru femeii e să se așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dă însuși dr. **Palóc** dela 10 ore in. a până la amiază.

Adresa: Dr. **Palóc** medic de spital, specialist Budapesta VII, Kerepesi-ut 10.

227

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret

vindecă și inviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circui lațiunii sângelui, anemie, amuteli, țiuțitul de ureche, bătae de inimă, sgârțuiri de inimă, astma, auzul greu, sgârțuiri de stomac, lipsa poftel de mâncare, răceală la mâni și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischias, udului în pat, nfluena, insomnia, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui și contra multor altor boale, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Insușirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant

în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele aflătoare, eară pe de altă parte e cel mai bun seut contra imbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedé aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindecă prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și respândit.

Chiar și ieftinătatea estraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțepire.

206 4-

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburii învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copii și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și expedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42./K
colțul str. Kálmán.

BIEDL JÓZSEF

coloritor și pictor de odăi, imitator de lemn și marmură Arad, piața Libertății (vis-à-vis de statuie).

Primește toate lucrările ce se țin de bransa asta, chiar și cele mai grele. 187 13-25

Pictări de odaie,

precum și coloriri și imitari de lemn indigen sau exotice (floderare) în ezeuție de gust,

pe lângă prețuri moderate.

Primește tot odată curățirea locuințelor de tot felul de insecte, pe lângă garanție. Comandele din provincă prompt și grabnic.

— La comande pe seama bisericilor rabat. —

CAFENEAUA DE ELITĂ.

Asztalos Sándor-uteza.

Azi celebrul și cel mai destoinic umorist **PAUL JACK** ca Funkelstein dă o mare reprezentație

PAUL JACK

ca parodist de teatru.

PAUL JACK, ca veteran.

PAUL JACK,

... cele mai proaspete noutăți din Arad. ...

SURORILE DJELMA.

balerine maghiare italiene, franceze și ruse.

MICZI MILLA,
cântăreață-chasonette.

BÉKEFY JOLÁN,
excentrique

FENYVESI MATILD, cântăreață magh.

TAMÁSY JÓZSEF,

223

cântăreț maghiar.

Sâmbătă pășeste pe scenă noua soc.

INCEPUTUL LA 8 ORE.

Cu stimă: **DIRECȚIUNEA.**

Am onoarea a aduce la cunoștința m. on. public, că 1009 47-50

am deschis

Un atelier de tapiserie și înfrumșetare.

Ani îndelungați am lucrat în atelier de rangul întâi din Budapesta, Viena, Berlin, Brüssel și Paris, așa încât sunt în poziția plăcută de-a putea corespunde tuturor esigențelor moderne.

Primește tot felul de lucrări de bransa asta dela cele mai simple până la cele mai elegante, pe lângă prețuri moderate.

Primește efin mobilarea de locuințe în loc și provincă. La mutări primește transportul mobilelor, precum și repararea și renovarea de mobile și mese de biliard, pe lângă prețuri eține.

Feiner I. Gyula,

tapisier și împodobitor.

Dr. VAJDA BENO

medic-dentist.

200

Arad, Szabadság-tér, edificiul teatrului.

Pune dinți artificiali cu desăvârșire apți pentru fêrmarea alimentelor.

Dinți singuratici 4 cor., chiar și pe rate, plombarea dinților, sensațional de efin pe lângă garanță.

— Tragerea fără durere a dinților 2 coroane. —

În binevoitoarea atențiune celor ce zidesc!

Am onoare a aduce la cunoștința On. Public. că am deschis în

Arad, str. Csernovits Péter Nr. 14.

un birou pentru

Întreprinderi de zidire

Primește tot felul de comande și proiecte de zidiri: case, fabrici, biserici, școli, cripte, școale etc., în ori ce stil; primește tot felul de reparaturi și ori-ce transformare și estimare de zidiri pe lângă prețurile cele mai echitabile.

Fiindu-mi scopul a bine-merita de încrederea On. public prin praxa-mi îndelungată și cunoștințele-mi speciale pe lângă prețuri convenabile, — precum și prin îndeplinirea repede a comandei, apelez prin aceasta la binevoitorul sprigin al On. public.

154 16-25

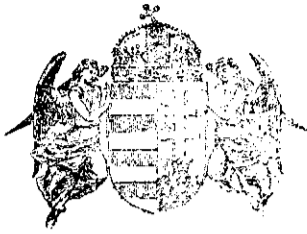
Cu stimă:

Kondorossy Kálmán.

Planuri, bugete gratuite.

Să primește zidiri de case de locuit și de închiriat și pe lângă achitare în rate.

Premiat cu medalia cea mare milenară la expoziția din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote
și fabrică de scaune de fer pentru clopote
a lui

Antoniu Novotny

în Timișoara-Fabrie.

Se recomandă spre pregătirea clopote-
lor nouă, precum la turnarea de nou a
clopotele stricate, mai departe spre facerea
de clopote întregi armonioase, pe lângă
garanție pe mai mulți ani, provăzute cu
adiustări de fer bătut, construite spre a
le întoarce cu ușurință în ori ce parte îndată
ce clopotele sunt bătute de o lăture prin
ceea-ce sunt măstuite de crepare.

Cu deosebire recomand

clopote găurite

de mine inventate și mai de multe ori pre-
miate, cari sunt provezute în partea supe-
rioară — ca violina — cu gaură după figura

S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai adânc, mai răpedit, mai
plăcut și cu vibrare mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, așa
că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton unui clopot de 461 klg.
patent după sistemul vechiu.

Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de
sine stătător, — spre preadiustarea clopotele vechi cu adiustare de fer
bătut, — ca și spre turnarea de toace de metal.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere grătit și franco

1085 39—52

Cel mai mare atelier pentru fabricarea
mausoleelor în Ungaria de Sud.

Isvorul de comandă cel mai echitabil
și comod.

Serviciu prompt.

Soliditatea o confirmă multele
scrieri de recunoștință.

Place de marmoră p. mobile
și
tot felul de lucruri sculptate.

Kapfer György

TIMISOARA.

188 12—30

Gyárvaros, Andrassy-ut 16 szám.

Cel mai eftin isvor de cumpărare
în una din cele mai mari prăvălii de
Oroloage și giuvaricale

din Arad.

1005 B

Pentru prețuri ne mai pomenite se pot căpăta

Deutsch Izidor,

orasornicar și juvaergiu
Arad, strada Templon,
(Palatul minoritilor).

Oroloage de aur p. bărbați dela 18 fl. în sus
" " " dame " 12 " " "
" argint " bărbați " 5 " " "
" " " dame " 6 " " "
" oțel și nikel " 2 " " "
Wecker " 1'50 " " "

Oroloage cu pendulă în rate pe lângă aceleași prețuri.
Primește și schimb obiecte de lux, cumpără pe lângă
prețul cel mai înalt posibil, aur și argint călcat.

ca împrumut pe amortisație cu
4%

oferim prin Institutele de bani de primul rang din Budapesta și străinătate până la $\frac{3}{4}$ a valorii la
I. și II. loc de la 15—65 m.

Credite personale! Proșilor, oficerilor, oficianților de stat și privați, comer-
cianților, industriașilor se acordă împrumuturi cu și fără
garanți dela 1—15 ani culant și discret.

Convenții de bancă la debitorii private.

MELLER LAJOS ÉS TÁRSAI
Comisie de bancă.
BUDAPEST, David-utca 15. (Firma improtocolată.)

226

BANI